

(наприклад, суд задовольняє клопотання про здійснення спеціального судового провадження / відмовляє у його задоволенні, або навпаки); поширеність практики відмови у задоволенні клопотання, зупинення судового провадження та оголошення обвинуваченого у розшук (відповідно до ст. 335 КПК України). Суди, відмовляючи у задоволенні клопотання про здійснення спеціального судового провадження переважно зазначають, що прокурором не надано належних доказів про: переховування обвинуваченого з метою ухилення від кримінальної відповідальності, належне повідомлення обвинуваченого, його недвозначну відмову від права з'явитися в суді.

Тобто, практично всі проблемні питання пов'язані з суб'єктивним ставленням сторін кримінального процесу до норм права, що регламентують спеціальне досудове розслідування та спеціальне судове провадження внаслідок об'єктивної можливості їх протилежного (або подвійного за змістом) тлумачення.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10. № 11-12. № 13. ст. 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 21.04.2023).

Щербина Дар'я Віталіївна,

курсант 3-го курсу ННІ права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції України Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

Плетенець Віктор Миколайович,

професор кафедри криміналістики та домедичної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ

У сучасних реаліях одним із найважливіших завдань криміналістики є розроблення та застосування криміналістичних засобів, прийомів і методів, що дають змогу збирати, досліджувати й використовувати доказову інформацію. Аналізуючи вищенаведене, детально про що наголошує колектив авторів у підручнику «Криміналістика» [1], можемо зазначити, що техніко-криміналістичне забезпечення розслідування – це система наукових положень та методів, тактичних прийомів, організаційних заходів, на меті якого є

розслідування кримінального правопорушення та успішного його розкриття.

Не можливо не погодитись з думкою М.М. Єфімова, щодо визначення криміналістичне забезпечення – це система методів, засобів, прийомів з різних напрямів криміналістики (техніки, тактики та методики), що базуються на загальнотеоретичних засадах криміналістики та спрямовані на виконання завдань розслідування та попередження кримінальних правопорушень [2, с. 227]. Документування кожного факту злочину в умовах воєнного часу супроводжується чисельними труднощами: насамперед – це дефіцит досвіду працівників правоохоронних органів, щодо правильного документування та збирання доказів, також варто враховувати інтенсивність бойових дій на тій чи іншій місцевості – пов'язано із небезпекою для правоохоронних органів під час виконання своїх функцій. В нинішніх умовах не завжди вдається якісно та швидко провести огляд місця події або іншу невідкладну слідчу (розшукову) дію, що особливо відчувається на де окупованих територіях. Слідчим у таких випадках доводиться працювати на місці події вже через досить великий проміжок часу, що значно ускладнює роботу по документуванню, через масштабність злочинних діянь агресора (фіксування обставин масових поховань людей, велика кількість руйнувань помешкань через постійні обстріли, фактів катувань людей та сексуальне насильство). Зазначені прояви можуть оцінюватись як протидія встановленню обставин вчинених протиправних діянь. Необхідність оптимізації процесу розслідування та підвищення ефективності подолання протидії з боку злочинців та інших осіб не зацікавлених у встановленні об'єктивної істини у кримінальних провадженнях є невід'ємною складовою діяльності правоохоронних органів в розглядуваних умовах [3, с.208].

Отже, одним з головних факторів, які забезпечують якість розслідування є використання спеціальних наукових знань і науково-технічних засобів. Техніко-криміналістичне забезпечення розслідування воєнних злочинів охоплює широкий спектр засобів спрямованих на збір доказів, їх аналіз та дослідження. На місці події це може включати фотографії, відеозаписи, зразки ДНК, відбитки пальців та інші матеріали. Техніко-криміналістичне забезпечення також включає в себе обладнання та технічні засоби, які дозволяють ефективно проводити дослідження доказів. Наприклад, спеціалізовані програми та апаратне забезпечення можуть допомогти відновити видалені дані з комп'ютерів або телефонів, що можуть бути важливими доказами у кримінальному розслідуванні. Також важливо мати належну кваліфікацію фахівців, що застосовують відповідну техніку під час розслідування воєнних злочинів. Це може включати спеціалістів з балістики, вибухотехніки, експертів з ДНК-аналізу і т. ін.

Адже від того наскільки яскіно, повно та швидко зібрано доказову базу під час досудовго розслідування – залежатиме ефективність розгляду кримінального провадження в суді та досягнення правосуддя [4]. Завдяки їх використанню можливо зібрати необхідну кількість доказів та інформації про воєнні злочини, що сталися. Зокрема, фото- та відеозйомка є важливими елементами розслідування воєнних злочинів.

Варто зауважити, що в реаліях сьогодення постає питання щодо розслідування воєнних злочинів за допомогою цифрових технологій. За таких обставини зараз можна говорити про активізацію тенденцій формування та застосування нового наукового напрямку – цифрової криміналістики (Digital Forensic Science or Digital Criminalistics) [5]. Знання та методи у даній галузі можуть мати доказове значення по відношенню до таких кримінальних правопорушень як кіберзлочини.

Отже, техніко-криміналістичне забезпечення розслідування воєнних злочинів є важливою складовою успішного розслідування та притягнення винних до відповідальності. Також важливо забезпечити належну підготовку фахівців із застосування техніко-криміналістичного засобів в розслідуванні воєнних злочинів. Вони повинні мати високий рівень професійної підготовки та досвіду роботи з сучасним обладнанням та програмним забезпеченням, які використовуються для збору та аналізу доказів.

Список використаних джерел

1. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. – 2-е вид, перероб. і доп. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 480 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Chaplynskyi_Kostiantyn/Kriminalistyka.pdf

2. Єфімов М. Криміналістичне забезпечення розслідування кримінальних правопорушень проти моральності. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 9. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/9/40.pdf>

3. Плетенець В. М. Криміналістичне забезпечення подолання протидії кримінальному судочинству: постановка проблеми / В. М. Плетенець // *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 3.

4. Шепітько В. Ю. Цільове призначення криміналістичних знань і прагнення до європейських стандартів у протидії злочинності. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2017. Вип. 17.

5. Шевчук В.М. Цифрова криміналістика: воєнні виклики та нові завдання в сучасних умовах. 2020 URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/23747/1/mater_kr_stil_22-37-41.pdf